

Dames en heren, meisjes en jongens, lieve nabestaanden van de slachtoffers in vlucht MH17, lotgenoten, waar ter wereld u zich ook bevindt.

Welkom, hier bij het Nationaal Monument MH17, fijn dat u er bent en ook een warm welkom voor allen, die deze herdenking via de livestream volgen! En natuurlijk ook een warm welkom voor alle andere geïnteresseerden, die zich bij deze herdenking betrokken voelen.

Hier, bij het monument en de bomen, zijn we samen, met ieders eigen verdriet. En dat kan hier, maar ook thuis. We zijn weer samen om onze geliefden te herdenken.

17 juli 2023, het is nu 9 jaar na de rampzalige aanslag op vlucht MH17, die een gewelddadig einde maakte aan het leven van 298 kostbare mensen. 298 levens, die ons zo lief en dierbaar waren en nog steeds zijn.

Geen mens is zo aanwezig als de mens die je mist...

Maar het heeft ook op een gewelddadige wijze het leven van ons als nabestaanden ingrijpend gewijzigd. Voor ons als nabestaanden bestaat er een leven vóór en een leven ná het verlies van onze dierbaren. En veel levens zijn voor altijd getekend door verlies en verdriet en ongewenste confrontaties met dat verdriet en verlies. Maar ik hoop ook dat er bij u ruimte is ontstaan of begint te ontstaan voor mooie herinneringen aan uw verloren geliefden.

Het hele jaar door worden we vaak, soms veel te vaak in de social media en reguliere media pijnlijk herinnerd aan de verschrikkelijke gebeurtenissen in 2014. De oorlog in Oekraïne, die in feite al 9 jaar geleden begon, heeft ook veel bij ons losgemaakt.

Vandaag, op 17 juli gaan onze gedachten terug naar de momenten in 2014 die in onze ziel gegrift staan. Maar nu doen we dat zélf, omdat het zo belangrijk is, dat onze geliefden herdacht worden en dat we vandaag ook weer hun namen noemen.

Naast het noemen van de namen van onze geliefden vinden we steun bij elkaar, soms zonder woorden. In deze setting, in deze intimiteit en met gelijkgestemden zijn woorden immers niet altijd nodig om elkaar te begrijpen en aan te voelen...

Zoals bij elke herdenking blikken we terug op het achterliggende jaar en blikken we vooruit.

Terugkijkend moeten we vaststellen, dat ook het afgelopen jaar werd getekend door impactvolle gebeurtenissen en emoties.

We kijken terug op de uitspraak van de rechtbank op 17 november vorig jaar, waarbij niet alleen 3 daders zijn veroordeeld tot levenslange gevangenisstraffen, maar waarbij door de rechtbank met overweldigende bewijzen werd vastgesteld, dat onze familieleden zijn omgekomen door de inzet van Russische militairen en wapens. Dit is voor ons een verborgen gehouden daad van oorlog.

Na 69 zittingsdagen werd er recht gesproken en voor velen van ons gaf dit een gevoel van opluchting en misschien ook wel de ruimte om wat meer afstand te nemen van alle procedures en berichten...

In januari van dit jaar deed het Europese Hof voor de Rechten van de Mens een belangrijke uitspraak over de ontvankelijkheid van de klacht van Nederland tegen Rusland.

Verder kregen we in februari van dit jaar de mededeling van het Openbaar Ministerie, dat het onderzoek naar andere betrokkenen bij het neerhalen van vlucht MH17 was stilgelegd; de informatiebronnen waren opgedroogd en er was onvoldoende bewijs om mensen te vervolgen.

Maar er waren wel sterke indicaties van betrokkenheid van het hoogste Russische niveau bij de levering van het BUK-systeem.

Maar helaas blijven belangrijke vragen vooralsnog onbeantwoord. Op dit moment bestuderen uw advocaten en de advocaat van de stichting de door het OM genomen besluiten en voeren hierover overleg met het OM.

En in maart van dit jaar besloot de internationale luchtvaartorganisatie ICAO de klachten van Nederland en Australië tegen Rusland in verband met het neerhalen van vlucht MH17 in behandeling te nemen. Allemaal zaken, die niet alleen onderdeel zijn van de zoektocht naar de waarheid en rekenschap, maar die hopelijk ook een bijdrage leveren aan het in de toekomst voorkomen van verschrikkelijke rampen als MH17.

Ook houden wij ons bezig met de versterking van de positie van broers en zussen in juridische procedures. We hebben immers zelf moeten ervaren, dat broers en zussen na de ramp met MH17 veel voor hun kiezen hebben gekregen en daarvoor vanuit de wetgever onvoldoende erkenning hebben gekregen. Hierover spreken wij met het kabinet en de Tweede Kamer.

Bij al deze procedures zijn wij en worden wij, als uw belangenbehartiger, nauw betrokken. Wij zetten ons ervoor in, dat het verhaal van de slachtoffers en ons verhaal als nabestaanden bij alle betrokken instanties, waar ook ter wereld, in Den Haag, in Straatsburg, in Montreal, of waar dat ook nuttig is, gehoord zal worden en dat zal zo blijven zo lang het nodig is.

Vorige maand nog ontvingen wij hier, bij het monument, de president van de ICAO, leden van het ICAO-bestuur en hoge luchtvaartofficials uit verschillende landen. Omdat wij het belangrijk vinden, dat zij kennismaken van wat er is gebeurd. En dat zij, geconfronteerd met zoveel namen van slachtoffers, doordrongen worden van de gevolgen van het vliegen boven onveilige gebieden. Ook hebben wij een video-bijdrage geleverd aan het internationale Safer Skies Forum, dat dit jaar in Den Haag is georganiseerd. Wij hebben alle deelnemende landen opgeroepen om maximaal verantwoordelijkheid te nemen voor de veiligheid boven conflictgebieden.

Het komende jaar, het lijkt wat rustiger te worden. Denken (en hopen) we. Maar of dat ook werkelijkheid zal worden, weten we natuurlijk niet. Wij blijven de ontwikkelingen bij het Europese Hof en de ICAO op de voet volgen. We gaan ons ook voorbereiden op de herdenking in 2024, wanneer het 10 jaar na dato zal zijn. En ook het komende jaar zullen wij ons blijven inzetten voor meer veiligheid in het luchtruim, maar ook voor het verbeteren van de positie van broers en zussen in de procedures.

Nog steeds staat het gereconstrueerde wrak van MH17 in Gilze-Rijen, maar na de uitspraak in de strafzaak wordt het beslag op het wrak opgeheven. Wij vinden het van het grootste belang dat het wrak beschikbaar is en blijft voor de nabestaanden en het brede publiek. In de eerste plaats omdat dit de enige plaats is waar wij als nabestaanden zo dicht bij de laatste momenten van onze geliefden kunnen komen (we kunnen immers niet naar de crashsite). Maar ook omdat MH17 een belangrijke plaats heeft in de recente Nederlandse en Europese geschiedenis. Het is fijn, dat de Tweede Kamer, regering en ministeries de behoefte onderkennen en met ons willen meedenken over hoe we dit gaan vormgeven.

Nu zijn we samen bij Het Monument, dat ook nu weer mede dankzij de vele vrijwilligers van de Stichting Vrienden van het Nationaal Monument en het Recreatieschap tot in de puntjes is verzorgd. Wij zijn hen daarvoor zeer dankbaar.

De bomen groeien, we zien foto's van de slachtoffers, de zonnebloemen staan in bloei, wilde bloemen staan er tussen.. We zien de kracht en de schoonheid van de natuur. Maar we zien en voelen ook de kracht bij onszelf.

Wij zijn dankbaar voor de niet aflatende steun van het kabinet en de ministeries, zonder wie het vinden van waarheid en recht, het faciliteren van ons als nabestaanden, maar ook het herdenken zoals we dat vandaag op deze plaats doen, niet mogelijk was geweest. En het nu herdenken is ook mogelijk gemaakt door de onvermoeibare inzet van nabestaanden die de organisatie van deze herdenking op zich hebben genomen.

Straks worden door nabestaanden de namen voorgelezen van onze geliefden. 298 geliefden, 298 waardevolle levens, die abrupt en wreed zijn afgebroken. Het noemen van de namen is van het grootste belang, want als je naam niet meer wordt genoemd, dan word je vergeten. En dat zal nooit gebeuren. Ik citeer graag de woorden van Marinus van den Berg:

*Elke naam
een licht
Elke naam
een belofte
Elke naam
een verbondenheid
Elke naam
een verhaal
Elke naam
een gezicht
Elke naam
een herinnering
Elke naam
noemenswaardig*

Na het voorlezen van de namen door nabestaanden zal de Last Post worden geblazen, waarna twee minuten stilte volgen.

Dank voor uw aandacht en namens het bestuur wens ik u alle kracht toe bij het herdenken van uw geliefden en deze ingrijpende gebeurtenis.